

lep vert gosp. plovana, samo, če ga huda burja, ki se tudi poleti včasih hudo oglasi, neoklati; drugač pa Klana sadja nima, akoravno bi mogla veliko goldinarčkov za-nj v Reki skupiti. Ne le je tu huda burja, tudi večkrat prav debel sneg, ki pa mesca sušca naglo zgine, kadar jug (siroko) gospoduje. Vinska terta tu ne plodi, to skušnje učé. — Tudi Klanjci hodijo radi na Horvaško v delo. J. Korban.

Bajdnek v Poljanah ob Kolpi.

Ker se bližajo božični svetki (prazniki), ne bo odveč, ako „Novicam“ popišem, kaj nek Poljanec pod besedo „bajdnek“ ali „badnek“ razume.

„Bajdnek“ — ktera beseda je od une „badnek“ navadna — pomeni v Poljanah dan pred Božičem, in vsak ti odgovori, postavimo na vprašanje; „kdaj pa prideš?“ če misli tisti dan pred Božičem priti: „na bajdnek“ pridem. Mislim, da pred ko ne je pomen ta v zavezi s kakim slovanskim božanstvom, ker ta dan je posebno nespodobno, če se otrok na mizo *) vsede; valje (koj) se gospodinja ali kdo drug oglasi, otroka posvari in mu požuga rekoč: „Z mize! drugač boš dobil ture“. — Tudi ne pušajo radi otrok na bajdnek v vas (v druge hiše iti), ker pravijo, da potem kokoši pri takih hišah jajc ne ležejo. — Otroci se vé da verjamejo in se tega zlo varujejo, in čeravno stareji ali svarniki ne mislijo, da bi se kaj takoga zgodilo, je vendar le čudno, odkod ta navada! Izmišljena menda ni, ker kaj takega se ne nahaja lahko na kmetih. — Da bi pa to ime „bajdnek“ popačeno bilo iz nemškega „Weihtag“, ker na „bajdnek“ vodo blagoslovijo in z njo hiše, hleve itd. škropijo, ni lahko misliti, ker se v vsi fari čisto hrovaško-slovensko govori; malo, celó malo je domačih ljudi, ki bi umeli nemško, in ti so skoraj sami nemškarji **), kateri, se vé, nemški jezik le za silo lomijo. — Navada pa, otroke z mize tirati, znabiti izvira odtod, da gospodinje, ktere se pri peki navadno kisle, derzé in sitnosti dovolj imajo, mize ta dan bolj kot druge dni rabijo za povijanje povalnic (potic) itd. in ker nečejo imeti otrok napoti, jih strašijo: „boš dobil ture“.

Na bajdnek imajo pri nas še to posebno navado, da v primorskih hišah spečejo kolač v velikosti hleba, kterega krog in krog iz bele gotúvine (moke) in samih jajc brez vse vode narejenimi podobnicami tic, voličkov itd. olepšajo, v sredo kolača pa še poseben šapol (venec) iz bele gotúvine in samih jajc, narezan kot glavnik, devajo. Tak kolač in še nektere druge hlebe postavljajo na sveti večer, pred novim letom in sv. tremi kralji čez noč v jerbasu (košarni) na mizo. Kolač načnejo še le po svetkih, kterega navadno vsako družinče svoj kos dobi; šapol se malokrat deli; dobi ga navadno tisti otrok, kterega starši nar raji imajo.

V Beču spisal

Juri Sterbenc.

Slovanski popotnik.

* Med obilnim številom res lepih koledarjev českich se odlikuje tudi letošnji, drugi tečaj onega koledarja, ki ga na Dunaji izdaja slavnoznan vrednik „Slov. Nov.“ gosp. Daniel Lihard pod naslovom: „Časnik“. Na 20 pólah je mnogoverstnega lepega zaklada. Okinčan je z obrazom neumerlega Ludevika Štur-a, kterega življenjopis z življenjopisi generala Poláka, Lang-a, Jož. Kaj. Tyl-a in Kar. Havličeka je vversten letošnjemu „Časniku“ pod nadpisom „naši mužové“.

*) Miza je pri naših kmetih v veliki časti; večkrat so mi pokojni oče rekli: „miza se ima spoštovati; ona je kmečki lotár (altar)“. Pis.

***) Nemškar se pri nas rabi namesto „pohiševavec“, pohišni kramar (Hausirer), in le to besedo za to rabimo. Če kdo le čez meje krajnske dežele gré, da s kakim blagom terzuje v deželah nemškega jezika, pravimo, da gré na Nemško, in on je nemškar. Ako pa gré kdo na Horvaško, na pr., drobnice kupovat, cujn nabirat, takemu pravimo: „gré v Krajn (zgovori fkrajn)“. Pis.

* „Katolički koledar“ Švelcev je za „Šoštar-om“ drugi horvaški, ki je prišel v Zagrebu na svetlo. Serbski koledarji v našem cesarstvu so: „Lasta“ in „Godišnjak“ od Medakoviča v Novem Sadu, „Vojvodjanin“ od Rašiča na Dunaji in pa serbski koledar od A. Andriča tudi na Dunaji. — Dalmatinski ljudski koledar od Štef. Ivičevića se veli: „Mostic iz grada u selo a iz sela u grad“. Neven.

* Sv. pismo nove zaveze v slovenskem jeziku (v Ljubljani) je natisnjeno in na prodaj; že se tudi natiskuje stara zaveza.

* O „Svetem pismu prevedenem na hrvatski jezik od Ivana Matija Škaricha“ — piše „Neven“ — da iskreno je bilo veselje, ko se je čulo, da pride vendar enkrat knjiga vseh knjig v hrvatski jezik predstavljena na dan; al po prebranji „oznanjenja“ izdajateljevega je velika radost zlo zlo upadla. Živo tedaj priporoča „Neven“ gosp. prestavljavcu, naj bi dal rokopis zastaranega jezika svojega in nenaravskega in zameršenega sloga pred natisom kakemu človeku prebrati, ki je popolnoma vést v hrvatskem jeziku, da ga mu izpravi in ugladi; verh tega mu svetuje, naj bi opazke, s kterimi sv. pismo tolmačuje, mnogo mnogo okrajšal, ker bi mogel s tem stroške za polovico zmanjšati.

* Bibliotekarja Šafarika v Pragi in profesorja Miklosić-a na Dunaji je kraljeva bavarska akademija izvolila za svoja družbenika.

* V Parizu se pripravlja francozka prestava Mickiewičevega „Pana Tadeusa“

* Slovnice ruskega jezika gosp. V. Hanka pod naslovom „Načala ruskago jazika“ je prišel, drugi, pomnoženi natis v Pragi na svetlo.

* „Posel z Prahy na pouti po Čehah, Morave, Slovensku a Slezsku. Čtení užitečné, zábavné a poučné pro mesto i ves“ se imenuje novi časnik, ki ga bo v Pragi od novega leta izdajal gosp. Vojteh Belák. Praž. Nov.

* „Vergleichende Grammatik des Sanskrit, Send, Griechischen, Lateinischen, Litauischen, Altslavischen, Gothischen und Deutschen“ izhaja v Berlinu od dr. Fr. Boppa na dan (kterega naši bravci zlasti iz gosp. Terstenjakovih preiskav dobro poznajo). Celó delo bo razdeljeno v 3 razdelke; eno delo (30—40 pól) velja 3 tolarje. Celó delo bo v 3 do 4 letih gotovo, pa bo veljalo 15 tolarjev.

Lumir.

Novičar iz raznih krajev.

V mnogih časnikih se bere, da bota presv. Cesar in Cesarica Benetke te dni zapustila in v Padovo potovala, kjer Ju 27. dan t. m. pričakujejo; iz Padove gresta v Rovigo in odtod v Vicenco; v Veroni se bota 4 dni pomudila; v Milani Ju pričakujejo 7. januarja, kjer bota več časa ostala; še le potem bota potovala skozi Florence, Modeno in Parmo. Kakor so Jima v Benetkah mnogo mnogo slovesnost in veselie napravljali, ktere so Cesar večidel v civilni obleki obiskovali, kar je Benečanom posebno dopadlo, se pripravljajo tudi druge mesta in posebno Milan, glavno mesto lombarškega kraljestva, prihod Nju Veličanstev praznično obhajati. — C. k. ministerski ukaz od 17. t. m. ostro prepoveduje, da nikdo, ki je v kako civilno ali kazensko pravdo zapleten, se ne smé priporočati ali pomeniti ne z besedo ne po pismu s tistim sodniškim uradnikom, kteremu je izdelovanje pravde izročeno, pa tudi s tistimi sodniškimi vradniki ne, ki so prisedniki ob sodniškem posvetovanji. — Na Angležkem imajo po znajdbi Armstrongovi tergovci in špediterji v magazinih posebno pripravne žerjave ali cigane (Krahne) za nakladanje težkega blaga. Ker hoče tudi naša vlada take cigane napraviti v Terstu in drugih velikih tergovskih mestih za nakladanje in razkladanje blaga, je poslala unidan nalaš inženirja v London, da sam vidi napravo teh ciganov. — Naj-